

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ

ชุด “นครศรีธรรมราช พลังแห่งภูมิปัญญา”

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เล่มที่ 1

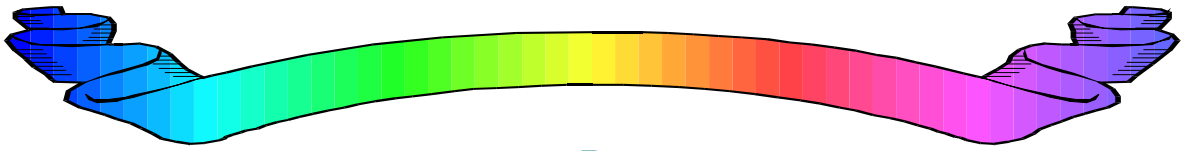
เรื่อง จันรักบ้านเกิด

โสภา ไอยรากาญจนกุล

โรงเรียนเทศบาลวัดใหญ่

สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

“หนังสือเป็นสิ่งหนึ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาทั้งกาย ทั้งอาชีพ ทั้งความรู้วิชาการ ทั้งการค้นคว้าและในที่สุดในความพอใจในทางจิตใจ ของมนุษย์ชั้นสูงที่สุด จนกระทั่งถ้าคนใดอยากมีความรู้ ในด้านจิตวิทยา หรือในด้านปรัชญาจนกระทั่ง อาจอยากที่จะเรียนทางธรรมะหรือศาสนา จนกระทั่งเป็นคนที่สามารถไปสู่ความสุขที่แท้จริง คือ ความนิ่งในจิตใจ เป็นผู้รอบรู้แท้ ๆ ก็ย่อมต้องอาศัยหนังสือ

เพราะหนังสือเป็นการสะสมความรู้ และทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ ได้สร้างมาทำมาติมาแต่โบราณกาลจนทุกวันนี้ หนังสือจึงเป็นสิ่งสำคัญ เป็นคล้าย ๆ ธนาคารความรู้และเป็นอมสิน เป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์ ก้าวหน้าได้โดยแท้...”

พระบรมราชาโชวาท

พระราชทานแก่คณะสมาชิกห้องสมุดทั่วประเทศในโอกาสที่เข้า

เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา

วันพฤหัสบดีที่ 25 พฤศจิกายน 2514

คำนำ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ชุด “นครศรีธรรมราช พลังแห่งภูมิปัญญา” เรื่อง “ฉันรักบ้านเกิด” ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นหนังสือสำหรับค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมจากหนังสือเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน และใช้ประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 ภูมิปัญญา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นจังหวัดของนักเรียนที่เป็นความรู้เพิ่มเติมที่นักเรียนน่าจะจะได้เรียนรู้ สำหรับภาพประกอบในเล่มทุกภาพ ผู้จัดทำเป็นผู้ถ่ายทำเองจากสถานที่จริงในปัจจุบัน และสำหรับภาพทางประวัติศาสตร์ได้ถ่ายจากพิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช และค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต

ขอขอบคุณ นายบัณฑิต สุทธิมุสิก และ ดร.จิราภา อินธิแสง ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนตามสมควรได้ต่อไป

โสภา ไอยรากาญจนกุล

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

ประวัติความเป็นมาของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร	4
ประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครศรีธรรมราช	8
ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครศรีธรรมราช	11
สัญลักษณ์ต่าง ๆ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช	14
สภาพทางภูมิศาสตร์	18
งานประเพณีทำบุญสารทเดือนสิบ	24
บรรณานุกรม	31
ภาคผนวก	32

พวกเราจะนำคุณหนูทุกท่าน
ไปเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ของจังหวัดนครศรีธรรมราชกันนะคะ
ติดตามกันได้หนังสืออ่านเพิ่มเติม
ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ
ชุด “นครศรีธรรมราช พลังแห่งภูมิปัญญา”

ป้าใจดี ผู้มีความรู้
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
อย่างเต็มเปี่ยม

ซื่อน้องพอเพียงค่ะ
เราไปเรียนเล่มที่ 1
กันค่ะ

ซื่อน้องแบ่งปันค่ะ
เล่มที่ 1 ฉันรักบ้านเกิด
ตามมาเลยค่ะ

สถานีรถไฟหัวลำโพง กรุงเทพมหานคร ท่ามกลางผู้คนมากมาย คุณป้าใจดีได้เดินทางมาเพื่อโดยสารรถไฟไปยังจังหวัดนครราชสีมา โดยมี น้องพอเพียงและน้องแบ่งปันเป็นผู้ร่วมเดินทาง ทั้งสองเป็นชาวกรุงเทพฯ และเป็นเพื่อนกันมาตั้งแต่สมัยเรียนอนุบาล จนถึงขณะนี้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ทั้งสองคนเป็นเด็กดีมีมารยาทเรียบร้อย และเป็นคนที่ชอบเรียนรู้ ขยัน ประหยัด อวดอ้อม เป็นที่รักของพ่อแม่ เพื่อนๆ และ คนใกล้ชิด

น้องพอเพียงและน้องแบ่งปันมีความฝันอยากไปภาคใต้ โดยจะไปเที่ยวที่จังหวัดนครราชสีมาสักครั้งเพราะคุณครูเคยเล่าให้ฟังว่าจังหวัดนครราชสีมาเป็นแหล่งประวัติศาสตร์และอารยธรรม พร้อมทั้งมีภูมิปัญญาหลายอย่างที่น่าสนใจศึกษา จึงขออนุญาตคุณพ่อ คุณแม่ ให้คุณป้าใจดีซึ่งเป็นเพื่อนบ้านที่สนิทกันมากและเป็นชาวจังหวัดนครราชสีมาโดยกำเนิด ให้เป็นมัคคุเทศน์พาทั้งน้องพอเพียงและน้องแบ่งปันไปเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา เพราะในช่วงเดือนกันยายนของทุกปี คุณป้าใจดีต้องกลับบ้านเกิดเป็นประจำ เนื่องจากต้องกลับไปทำบุญวันสารทเดือนสิบเพื่ออุทิศบุญกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว และเป็นการพบปะสังสรรค์ในหมู่ญาติมิตรด้วย

ทั้งสามคนได้ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ ตอนค่ำ โดยรถไฟถึงจังหวัด นครศรีธรรมราชในตอนเช้าของวันถัดมา คุณป้าใจดีเลือกเดินทางโดยทางรถไฟ เนื่องจากประหยัดและปลอดภัย พร้อมทั้งได้ชมธรรมชาติอันงดงามตลอด ระยะเวลาด้วย

คุณป้าใจดีพาน้องพอเพียงและน้องแบ่งปันไปพักที่บ้านของคุณพ่อ คุณแม่คุณป้าใจดี ซึ่งอยู่ในตัวเมือง น้องพอเพียงและน้องแบ่งปันทำความเคารพ คุณตา คุณยายซึ่งเป็นคุณพ่อคุณแม่ของคุณป้าใจดี ด้วยการกราบที่ตักของคุณตา คุณยาย หลังจากนั้นก็อาบน้ำและรับประทานอาหารเป็นที่เรียบร้อย ก็พร้อมที่จะ ออกเดินทางตามรอยอารยธรรมของเมืองนครศรีธรรมราช

“น้องพอเพียงและน้องแบ่งปัน พร้อมหรือยังคะ” คุณป้าใจดีถาม

“พร้อมแล้วค่ะ” ทั้งน้องพอเพียงและน้องแบ่งปันกล่าวพร้อมกัน

“คุณป้าจะพาเราไปไหนกันก่อนดีคะ ตื่นเต้นจังเลยคะ” น้องพอเพียงกล่าว

“ก่อนอื่นป้าจะเล่าให้ฟังถึงจังหวัดนครศรีธรรมราชกันก่อนนะจ๊ะ”

คุณป้าใจดีได้เล่าให้ฟังว่า

“นครศรีธรรมราชเป็นเมืองใหญ่ที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาเก่าแก่และมีบทบาทสำคัญนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นครศรีธรรมราชหรือนครอันสง่าของพระราชผู้ทรงธรรม เป็นดินแดนที่พุทธศาสนาจากลังกาได้เผยแผ่เข้ามาเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะขยายไปตามเมืองต่าง ๆ นครศรีธรรมราช จึงได้ชื่อว่าเป็น **เมืองพระ** แม้จะได้ชื่อว่าเป็นเมืองพระ แต่ภาพลักษณ์ในอดีตทำให้บางคนมองว่า นครศรีธรรมราชเป็นเมืองเถื่อน ผู้คนดุร้ายคบไม่ได้ ทั้งที่ความจริงแล้ว หากใครได้รู้จักและเข้าใจเมืองนครศรีธรรมราชนั้นน่าอยู่ น่าเที่ยว น่าเรียนรู้ มีอะไรให้ค้นหาอีกมากมายเลยจ๊ะ” คุณป้าใจดีกล่าว

“หนูอยากไปเที่ยวไหนก่อนดีจ๊ะ” คุณป้าใจดีถาม

“คุณครูเคยเล่าให้ฟังถึงวัดคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดนครศรีธรรมราช ชื่อวัด...อืม... อ้อ! คิดออกแล้วค่ะ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ใช่มั้ยคะ” น้องแบ่งปันถาม

“ใช่จ๊ะ ถ้างั้นประเดี๋ยวคุณป้าใจดีจะพาไปสักการะเจดีย์วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร กันก่อนเลยนะคะ”

“ไปกันเลยค่ะ” คุณป้าใจดีกล่าว

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

ทั้งสามได้ออกเดินทางไปวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารซึ่งตั้งอยู่ที่ถนน
ราชดำเนิน เมื่อมาถึงคุณป้าใจดีพาน้องพอเพียงและน้องแบ่งปันชมวิหารทรงม้า
ที่อยู่ในบริเวณวัด เข้าไปสักการะภายในเจดีย์และขึ้นไปชมรอบๆ องค์พระ ก่อน
จะขึ้นไปก็ได้ชมองค์ท้าวจตุคามและรามเทพซึ่งอยู่ที่ประตูก่อนขึ้นไปถึงองค์พระธาตุ

ขณะที่ทั้งสามคนเดินเที่ยวชมภายในวัด คุณป้าใจดีก็ได้เล่าถึงประวัติความเป็นมาของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ให้ทั้งสองฟัง

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

“วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร เดิมชื่อวัดพระบรมธาตุ ตามตำนาน
พระบรมชาตุนครศรีธรรมราช กล่าวว่า เจ้าชายชนกุมาร และพระนางเหมชาลา
เป็นผู้นำเสด็จพระบรมธาตุมาประดิษฐาน ณ หาดทรายแก้ว และสร้างเจดีย์
องค์เล็กๆ เป็นที่หมายไว้ ต่อมาในปีมหาศักราช 1098 (พ.ศ. 1719) พระเจ้า
ศรีธรรมาโศกราช ทรงสร้างเมืองนครศรีธรรมราชขึ้นพร้อมการก่อสร้างเจดีย์ขึ้น
ใหม่ พระบรมธาตุเจดีย์ มีลักษณะรูปแบบศิลปกรรมเป็นเจดีย์ทรงลังกาสูง 55.78
เมตร” คุณป้าใจดีกล่าว

“หนู ๆ สังเกตเห็นองค์ท้าวจตุคาม รามเทพแล้วใช่ไหมคะ ซึ่งสถิตอยู่ที่
บานประตูทางขึ้นพระบรมธาตุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 มีการตั้งดวงเมือง
นครศรีธรรมราชขึ้นใหม่ ได้มีการอัญเชิญจตุคามรามเทพไปสถิต ณ ที่นั้น
เป็นต้นมา และต่อมาเมื่อสร้างศาลหลักเมืองขึ้นมา ก็ได้อัญเชิญท้าวจตุคามรามเทพ
มาประจำศาลหลักเมือง เพื่อปกป้องรักษาเมืองนครศรีธรรมราชอีกด้วย” ป้าใจดีกล่าว

ภายในวิหาร วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

ศาลหลักเมือง

เมื่อนมัสการพระบรมธาตุเสร็จ ทั้งสามก็ได้เดินทางมาสักการะ ศาลหลักเมืองที่ตั้งอยู่ใกล้กับหอจดหมายเหตุเปรม ติณสูลานนท์ บริเวณสนามหน้าเมือง ศาลหลักเมืองได้สร้างขึ้นด้วยความประณีตบรรจงอย่างมีภูมิหลัง และมีเอกลักษณ์เฉพาะ อีกทั้งเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สะท้อนภาพวิถีชีวิตชาวไทยได้ในอดีตและแสดงถึงความพยายามอนุรักษ์สร้างสรรค์ของชาวไทยได้ปัจจุบันไว้อีกด้วย เมื่อสักการะเรียบร้อยแล้วเดินทางต่อไปยัง **“พิพิธภัณฑ์เมือง นครศรีธรรมราช”** ณ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์’84 (ทุ่งท่าลาด) เพื่อไปชมแหล่งเรียนรู้ของจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยมีเจ้าหน้าที่ให้การต้อนรับและได้ฟังบรรยายเกี่ยวกับถิ่นกำเนิดของจังหวัดนครศรีธรรมราช

พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช

“เดี๋ยวคุณป้าจะพาเด็กๆ ไปยังพิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราชนะคะ” คุณป้าใจดีกล่าว

“แล้วที่พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราชมีอะไรบ้างหรือคะ คุณครูยังไม่เคยเล่าให้ฟังเลยคะ” น้องพอเพียงถาม

“พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ประเพณี ของเมืองนคร โดยมีคำกล่าวว่า

พิพิธภัณฑ์เมือง เหนอ	รวบรวมเรื่องเมืองนครอันยิ่งใหญ่
แหล่งเรียนรู้ถิ่นบ้านเกิดผลิตเพลินใจ	ใช้สื่อทันสมัยอธิบาย
วิถีชีวิตวัฒนธรรมล้ำเลิศค่า	ประวัติศาสตร์ศาสนาการค้าขาย
ใช้สื่อทันสมัยอธิบาย	มีหลากหลายสาระประทับใจ เหนอ

ซึ่งทำให้เป็นนครแห่งการ เรียนรู้ น่าอยู่ ยั่งยืน ที่นี้จะจัดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเมืองนครศรีธรรมราช ไว้เกือบทุกด้าน การเดินชมนิทรรศการ จะทำให้เพลิดเพลินไปกับเนื้อหาสาระ และวิธีการนำเสนอด้วยสื่อทันสมัยที่หลากหลาย เพื่อให้การชมได้ประโยชน์เก็บสาระได้ครบถ้วน” ป้าใจดีกล่าว

“งั้นเราไปเดินชมกันดีกว่าคะ ตามป้าใจดีไปเถอะ” น้องแบ่งปันกล่าว

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครศรีธรรมราช

นครศรีธรรมราช เป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และศาสนามากที่สุดเมืองหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นครศรีธรรมราชมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางมาไม่น้อยกว่า 1800 ปีมาแล้ว หลักฐานทางโบราณคดี และหลักฐานทางเอกสารที่ปรากฏในขณะนี้ยืนยันได้ว่านครศรีธรรมราช มีกำเนิดมาแล้วตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 7 เป็นอย่างน้อย

จากประวัติศาสตร์อันยาวนานแห่งนครศรีธรรมราช ได้ปรากฏชื่อในที่ต่างๆ หลายชื่อตามความรู้ความเข้าใจที่สืบทอดกันมา และสำเนียงภาษาของชนชาติต่าง ๆ ที่เคยเดินทางผ่าน ในระยะเวลาที่ต่างกันเช่น ตามพลิงคม ตามพวลิงค์ มัทธาลิงคม ตามพลิงเกศวร โฮลิง โพลิง เชียะไท้ว โลแก็ก (Locae) สิริธรรม นคร ศรีธรรมราช ลิกอร์ (Ligor) ละคอน คิวตุดอน สุวรรณปุระ ปาฏลีบุตร (Pataliputra) และเมืองนคร เป็นต้น

คำว่า “นครศรีธรรมราช” น่าจะมาจากสร้อยพระนามของปฐมกษัตริย์ผู้ครอง นครศรีธรรมราช คือพระเจ้าศรีธรรมมาโศกราช คำนี้ แปลความได้ว่า “นครอันงามสง่าแห่งพระราชาผู้ทรงธรรม” และธรรมของราชาแห่งนครนี้ก็คือธรรมแห่งพระพุทธศาสนา

สิริจารึกจำลองหลักที่ 29 วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

พุทธศตวรรษที่ 17-19 เป็นช่วงที่นครศรีธรรมราชมีความเจริญรุ่งเรืองสูงสุด ภายใต้การปกครองของราชวงศ์ศรีธรรมมาโคกราช ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองน่าจะเนื่องมาจากการเป็นสถานีการค้าสำคัญของคาบสมุทรไทยเป็นจุดพักถ่ายซื้อสินค้า ระหว่างตะวันออกกับตะวันตกที่ดีที่สุดในเวลานั้น ประกอบกับบริเวณหาดทรายแก้ว อันเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธองค์ความศรัทธาและความเลื่อมใสในบวรพุทธศาสนา จึงเป็นปัจจัยชักนำให้ผู้คน จากทุกสารทิศในภาคใต้เข้ามา ตั้งถิ่นฐานในนครศรีธรรมราชอย่างหนาแน่น ในราว พ.ศ. 1700 เศษ ราชวงศ์ศรีธรรมมาโคกราช ก็สามารถจัดการปกครอง หัวเมืองรายรอบ ได้สำเร็จถึง 12 เมือง เรียกว่า เมืองสิบสองนักษัตร คือ

1. เมืองสาขบุรี	ตราหนู	2. เมืองปัตตานี	ตราวัว
3. เมืองกลันตัน	ตราเสือ	4. เมืองปาหัง	ตรากระต่าย
5. เมืองไทรบุรี	ตรางูใหญ่	6. เมืองพัทลุง	ตรางูเล็ก
7. เมืองตรัง	ตราม้า	8. เมืองชุมพร	ตราแพะ
9. เมืองปันทายสมอ(กระบี่)	ตราลิง	10. เมืองสระอุเลา (สงขลา)	ตราไก่
11. เมืองตะกั่วป่า ถลาง	ตราหมา	12. เมืองกระบรี	ตราหมู

แผนที่เมืองสิบสองนักษัตร

ราชวงศ์ศรีธรรมมาโสกราช ได้สถาปนาพระพุทธศาสนาถัถลึงกางศ์ขึ้นอย่างมั่นคงในนครศรีธรรมราช มีการบูรณะพระเจดีย์เดิม ให้เป็นทรงระฆังคว่ำอันเป็น ศิลปะลังกา จนนครศรีธรรมราชกลายเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรม เป็นเมืองแม่แห่งวัฒนธรรม ที่ได้ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไปยังหัวเมืองอื่น ๆ รวมทั้งสุโขทัยซึ่งในเวลานั้นเพิ่งเริ่มก่อตัวขึ้นเป็นราชธานี

ด้วยเหตุที่นครศรีธรรมราชมีประวัติอันยาวนานมาก ก่อนกรุงสุโขทัย ซึ่งถือว่าเป็นราชธานีแรกของไทยที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางพุทธศาสนา และศาสนาพราหมณ์มาก่อน ศิลป วัฒนธรรม เช่น ประติมากรรม สถาปัตยกรรม จิตรกรรม

ช่างฝีมือพื้นบ้าน การละเล่น และ ขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม นครศรีธรรมราชจึงมีอารยธรรมและศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ บ้านเมืองมาจนกระทั่งปัจจุบัน

“นครศรีธรรมราช เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่เจริญรุ่งเรืองมาช้านานแล้ว น่าศึกษาจริง ๆ นะแบ่งปัน เราไปดูข้อมูลทั่ว ๆ ไปดีกว่า” น้องพอเพียงกล่าว

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขต

จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางตอนกลางของภาคใต้ ห่างจากกรุงเทพมหานคร 780 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 9,942,502 ตร.กม หรือประมาณ 6,204,064 ไร่ มีพื้นที่มากเป็นอันดับ 2 ของภาคใต้ และเป็นอันดับที่ 16 ของประเทศ หรือประมาณ ร้อยละ 1.98 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ที่ตั้งของตัวจังหวัดตั้งอยู่ประมาณละติจูด 9 องศาเหนือและลองจิจูด 100 องศาตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานีและอำเภอบ้านดอน
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง อำเภอห้วยยอดจังหวัดตรัง
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทยเป็นชายฝั่งทะเล มีความยาวตั้งแต่ตอนเหนือของอำเภอขนอม ลงไปทางใต้ของอำเภอหัวไทรประมาณ 225 กิโลเมตร
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดกระบี่

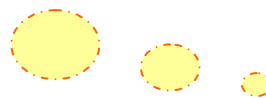
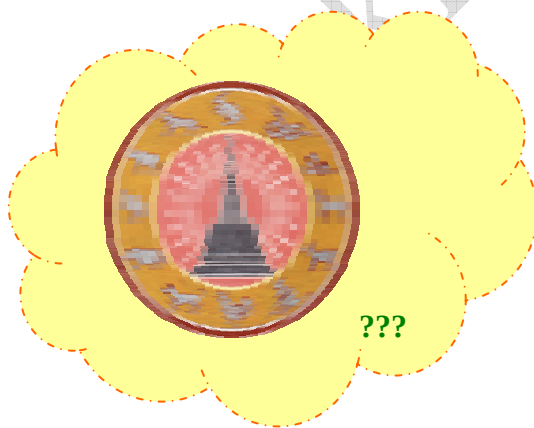

แผนที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัจจุบันจังหวัดนครศรีธรรมราชได้แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาค
ประกอบด้วย 23 อำเภอ ดังนี้

1. อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช	13. อำเภอร่อนพิบูลย์
2. อำเภอพรหมคีรี	14. อำเภอสิชล
3. อำเภอลานสกา	15. อำเภอขนอม
4. อำเภอฉวาง	16. อำเภอหัวไทร
5. อำเภอพิปูน	17. อำเภอบางขัน
6. อำเภอเชียรใหญ่	18. อำเภอฉ่ำพรรณรา
7. อำเภอชะอวด	19. อำเภอจุฬาภรณ์
8. อำเภอท่าศาลา	20. อำเภอพระพรหม
9. อำเภอทุ่งสง	21. อำเภอนบพิตำ
10. อำเภอนาบอน	22. อำเภอช้างกลาง
11. อำเภอทุ่งใหญ่	23. อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
12. อำเภอปากพนัง	

“ป้าใจดีคะ รูปนี้คือรูปอะไรหรือคะ” น้องพอเพียงถาม

“อ้อ! เป็นรูปตราสัญลักษณ์ของจังหวัดนครศรีธรรมราชไงล่ะจ๊ะ แล้วน้อง
พอเพียงสังเกตเห็นไหมคะ ว่าข้างในจะเป็นรูป 12 นักขัตร์” คุณป้าใจดีกล่าว

สัญลักษณ์ต่าง ๆ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตราประจำจังหวัด	เป็นรูปพระบรมธาตุเจดีย์มีรูปสัตว์ ตามปีนักษัตร ล้อมรอบ หมายถึง เมือง 12 นักษัตร จากตำนานเมือง นครศรีธรรมราช
ความหมายจังหวัด	นครอันงามสง่า แห่งพระราชาผู้ทรงธรรม
อักษรย่อจังหวัด	นศ.
ดอกไม้ประจำจังหวัด	ดอกราชพฤษก์
ต้นไม้ประจำจังหวัด	ชื่อ ต้นแฉะ ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า <i>Mellettia atropurpurea</i>
นกประจำจังหวัด	ชื่อ นกกินปลีหางยาวเขียว (Green-tailed Sunbird)

เพลงประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช

ชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช
ตั้งนครสุนทรสง่ามาแต่ไร
เคยมีชื่อเด่นชัดในประวัติศาสตร์
มีพระราชอุขวัญเมืองเรื่องสักการ
จนบัดนี้ก็ยังมีความดีเด่น
สมเป็นด่านด้านใต้ใกล้คงคา

มีเชื้อชาติไทยพำนักทางปักข์ได้
ปัญญาไวฉลาดเฉลียวเชี่ยวชาญ
สืบทายาทตระกูลใหญ่เกียรติไพศาล
ตามตำนานชาติไทยได้มีมา
สมที่เป็นเมืองสำคัญอันสุคหา
พึงรักษาเกียรติไว้คู่ไทยเทอญ

คำขวัญประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช

นครศรีธรรมราช เมืองประวัติศาสตร์ พระธาตุทองคำ ชื่นฉ่ำธรรมชาติ
แร่ธาตุอุดม เครื่องถมสามกษัตริย์ มากวัดมากศิลป์ ครบสิ้นกุ้งปู

“แล้วคำขวัญนี้มีความหมายว่าอย่างไรบ้างหรือคะคุณป้าใจดี นื่อง
พอเพียงไม่ค่อยเข้าใจเลยคะ คุณป้าช่วยอธิบายให้เข้าใจหน่อยได้ไหมคะ” นื่อง
พอเพียงกล่าว

“อ้อ ได้เลยจ้ะ เดี่ยวป้าจะอธิบายให้ฟังนะคะ” คุณป้าใจดีได้อธิบายต่อว่า

“เมืองประวัติศาสตร์” หมายถึง นครศรีธรรมราชเป็นดินแดนที่มีการ
ตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยมาตั้งแต่สมัยประวัติศาสตร์และพัฒนาเป็นชุมชนขนาดใหญ่
ขึ้นมาเป็นลำดับ ดังเห็นได้จากการขุดค้น ได้พบหลักฐานทางโบราณคดี
ทั้งเครื่องมือหินและกลองมโหระทึก โบราณสถานบ้านโมคลานและบ้านเขาคา
ซึ่งปรากฏร่องรอยอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ พบศิลาจารึกหุบเขาช่องคอย
อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 11 ที่มีข้อความบูชาพระศิวะ และจากศิลาจารึก
วัดเสมาเมือง พ.ศ. 1318 แสดงให้เห็นว่านครศรีธรรมราชเป็นศูนย์กลางของ
อาณาจักรศรีวิชัย ในพุทธศตวรรษที่ 18 สมัยอาณาจักรตามพรลิงค์ ภายใต้การ
ปกครองของพระเจ้าศรีธรรมมาโศกราช นครศรีธรรมราชเจริญสูงสุด มีอำนาจ

ปกครองครอบคลุมหัวเมืองรายรอบถึงสิบสองเมือง เรียกว่าเมืองสิบสองนักษัตร นครศรีธรรมราชจึงเป็นรัฐใหญ่เป็นศูนย์กลางการปกครองและศูนย์กลางการเผยแพร่วรรณคดีศาสนา

พระธาตุทองคำ หมายถึง พระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย พระบรมธาตุเจดีย์องค์นี้มีขนาดใหญ่ และสูงสง่ายิ่ง ส่วนปลียอดของพระบรมธาตุ มีแผ่นทองคำปิดประดับตกแต่ง มีน้ำหนักถึง 800 ชั่ง (ปลียอดทองคำ) ส่วนบนสุดจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้องค์พระบรมธาตุเจดีย์งามสง่ายิ่งขึ้น

ชั้นลำธรรมชาติ หมายถึง นครศรีธรรมราชมีทั้งลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขา และชายฝั่งทะเล จึงมีธรรมชาติที่สวยงามให้ชื่นชม ในอุทยานแห่งชาติเขาหลวง ป่าไม้ยังคงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารมีน้ำตกอันงดงาม เช่น น้ำตกกรุงชิง น้ำตกในเจ็ว น้ำตกสี่ขีด มีถ้ำเขาวังทอง (มีก้อนหินลูกน้อยหน้า) นำชื่นชมธรรมชาติตลอดแนวชายทะเลมีทั้งหาดทรายขาว ป่าโกงกาง เกาะ อ่าว แหลม และแก่งหิน มีหาดทรายที่สวยงาม เช่น หาดหินงาม และหาดในเพลา

แร่ธาตุอุดม หมายถึง นครศรีธรรมราชอุดมสมบูรณ์ด้วยแร่ธาตุชนิดต่าง ๆ มีทั้งยิปซัมซึ่งเป็นแร่ที่มีมูลค่ามากที่สุดในนครศรีธรรมราช พบมากในอำเภอทุ่งใหญ่และฉวาง แหล่งแร่ดีบุกพบในหลายอำเภอใช้ประโยชน์ในการทำภาชนะบรรจุอาหาร สีทาบ้าน ทำแก้วเนื้อทึบ แร่พลูมพบบริเวณเดียวกับแร่ดีบุก ใช้ทำไส้หลอดไฟฟ้า

เครื่องถมสามกษัตริย์ “เครื่องถม” หมายถึง เครื่องถมของนครศรีธรรมราช มีชื่อเสียงมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ถมนครมีทั้งถมเงินและถมทอง ประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทขันน้ำ พานรอง กรอบรูป ถาด ตลับแป้ง ตลับบุหรี

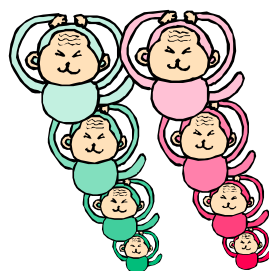
กระเป๋าดื้อสตรี เข็มกลัดกำไล และอื่น ๆ สามกษัตริย์ หมายถึง สายสร้อย
สามกษัตริย์ ประกอบด้วย ทอง นาค และเงิน จัดเป็นเครื่องประดับที่เป็น
เอกลักษณ์ของนครศรีธรรมราช

มากวัด มากศิลป์ “มากวัด” หมายถึง นครศรีธรรมราชมีวัดมากกว่า
600 วัด มากศิลป์ หมายถึง ศิลปหัตถกรรมของนครศรีธรรมราชมีมากกว่าจังหวัด
อื่นในภาคใต้มีทั้งแกะสลักไม้ แกะหนัง จักสานย่านลิเภา สานพัดใบพ้อ สานเลื้อ
กระจูด ทำเครื่องปั้นดินเผา เครื่องถม และเครื่องประดับเงิน

ครบสิ้นกุ่มปู หมายถึง นครศรีธรรมราชอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์
ธัญญาหารเป็นอยู่ข้าวอยู่น้ำ อาหารการกินของนครศรีธรรมราชจึงมีทุกฤดูกาล มีทั้ง
ทำนาข้าว สวนผลไม้ อาหารทะเลสด ทุกชนิด”

“คุณป้าใจดีเก่งมาเลยคะ พวกเราสองคนเข้าใจอย่างละเอียด แต่คุณป้า
คงจะเหนื่อยแล้วนี่คะ ดื่มน้ำก่อนและพักผ่อนครู่หนึ่งคะ” น้องพอเพียงกล่าว

“เราไปศึกษาสภาพภูมิประเทศของนครศรีธรรมราชทางโน้นดีกว่านะ”
น้องแบ่งปันกล่าว

สภาพทางภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ

1 . **บริเวณเทือกเขาตอนกลาง** ได้แก่บริเวณเทือกเขานครศรีธรรมราช มีอาณาเขตตั้งแต่ตอนเหนือของจังหวัดลงไปถึงตอนใต้สุด บริเวณพื้นที่ของอำเภอที่อยู่ในเขตเทือกเขาตอนกลางได้แก่ อำเภอลี้ล อำเภอชนอม อำเภอท่าศาลา อำเภอเมือง อำเภอลานสกา อำเภอพรหมคีรี อำเภอรัตนพิบูลย์ อำเภอชะอวด อำเภอจุฬาภรณ์ และอำเภอพระพรหม ในเขตเทือกเขานี้มีภูเขาสูงสุดในจังหวัด คือเทือกเขาหลวง ซึ่งสูงประมาณ 1,835 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล

2. **บริเวณที่ราบชายฝั่งด้านตะวันออก** ได้แก่บริเวณตั้งแต่เทือกเขาตอนกลางไปทางตะวันออกถึงฝั่งทะเลอ่าวไทย

3. **บริเวณที่ราบด้านตะวันตก** ได้แก่ บริเวณที่ราบระหว่างเทือกเขานครศรีธรรมราช และเทือกเขาบรรทัด จึงมีลักษณะเป็นเนินเขาอยู่เป็นแห่ง ๆ

เทือกเขาหลวง

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของนครศรีธรรมราช จากสภาพที่ตั้งใกล้เส้นศูนย์สูตร มีภูเขาและเป็นคาบสมุทรทั้งสองด้าน กล่าวคือ ด้านตะวันออกเป็นทะเลจีนใต้ มหาสมุทรแปซิฟิก ด้านตะวันตกเป็นทะเลอันดามันมหาสมุทรอินเดีย ทำให้นครศรีธรรมราช ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมจากมหาสมุทรอินเดียและพายุหมุนเขตร้อนจากทะเลจีนใต้สลับกัน

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแบบป่าฝนเมืองร้อน โดยฝนจะตกหนักที่สุดในช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม ของทุกปี ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 217.17 มิลลิเมตร/ปี อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 27 - 28 องศาเซลเซียส

ลักษณะฤดูกาล มี 2 ฤดู คือ

1. ฤดูร้อน อยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน มีอากาศร้อนตลอดฤดูกาล อุณหภูมิ ปี 2550 ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนธันวาคม 2550 วัดได้ค่าเฉลี่ย 27.30 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ 18.7 องศาเซลเซียสในเดือนมีนาคม 2550 อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 37.0 องศาเซลเซียสในเดือนสิงหาคม 2550 ความชื้นสัมพัทธ์ โดยเฉลี่ย 97.83%

2. ฤดูฝน แบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ

2.1 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - ตุลาคม เป็นช่วงที่รับอิทธิพลมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่เนื่องจากมีเทือกเขานครศรีธรรมราชที่สูงชัน เป็นแนวกั้นทิศทางลม จึงมีฝนตกไม่มากนัก

2.2 ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน - มกราคม เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือช่วงนี้มีฝนตกหนาแน่น

“คุณป้าใจดีค่ะ นครศรีธรรมราชอากาศร้อนมาก นั่งพักสักครู่เถอะค่ะ” น้องพอเพียงกล่าว

ขณะนั้นมียายคนหนึ่งเป็นลมล้มอยู่บนถนน พอเพียง และแบ่งปันรีบวิ่งเข้าไปช่วยเหลือและปฐมพยาบาล จนคุณยายคนนั้นหายเป็นปกติ และประคองคุณยายไปส่งขึ้นรถกลับบ้าน

“หลานทั้งสองของป้าเป็นเด็กน่ารักมาก มีน้ำใจ และทำมาความดีอย่างนี้ตลอดไปนะ ต่อไปเป็นการประกอบอาชีพ” ป้าใจดีกล่าว

การประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้น ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพดังต่อไปนี้

1. การทำสวนยางพารา เป็นอาชีพหลักที่สำคัญอาชีพหนึ่งของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกร ไม่แพ้อาชีพอื่น การทำสวนยางพารา เป็นงานที่ต้องลงทุน ทั้งทุนร่างกาย กำลังทรัพย์ และต้องใช้เวลาประมาณ 6 – 7 ปี จึงจะได้ผลตอบแทน เมื่อยางเริ่มกรีดได้ ชีวิตของชาวสวนยาง จึงเริ่มตั้งแต่เช้ามีด เริ่มลงมือกรีดยางทั่วทั้งสวนเก็บน้ำยางมารวมกันทำเป็นยางแผ่น รีดยาง ตากยาง ขบวนการเหล่านี้จะเสร็จเอาตอนบ่าย

สวนยางพารา

2. การทำสวนผลไม้ ส่วนใหญ่ชุมชนรอบ ๆ เขาหลวง แถบอำเภอลานสกา อำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอพิปูน อำเภอพรหมคีรี ทำสวนผลไม้เนื่องจากมีทรัพยากรอันอุดมสมบูรณ์ จึงทำให้สามารถปลูกผลไม้ได้หลากหลายชนิด ได้แก่ เงาะ ทุเรียน มังคุด ลองกอง เป็นต้น มีรสชาติดีถูกอกถูกใจนักท่องเที่ยว ต้องซื้อติดไม้ติดมือเป็นของฝากทุกครั้ง

สวนผลไม้

3. การทำนา คือการปลูกข้าวและการดูแลรักษาต้นข้าวในนา ตั้งแต่ปลูกไปจนถึงเก็บเกี่ยว ซึ่งการทำนาเป็นอาชีพหลักอีกอย่างหนึ่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช การปลูกข้าวในแต่ละท้องถิ่นจะแตกต่างกันไปตามสภาพของดินฟ้าอากาศ และสังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ ในแหล่งที่ต้องอาศัยน้ำจากฝนเพียงอย่างเดียว ก็ต้องกะระยะเวลาการปลูกข้าวให้เหมาะสมกับช่วงที่มีฝนตกสม่ำเสมอ และเก็บเกี่ยวในช่วงที่ฤดูฝนหมดพอดี

การทำนา

4. การทำประมง ชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช แยกอำเภอท่าศาลา อำเภอสิชล อำเภอนอม อำเภอปากพนัง และอำเภอหัวไทร ยึดถืออาชีพการทำประมงเป็นหลัก มีวิถีชีวิตที่เกี่ยวเนื่องกับท้องทะเล โดยอาศัยจับสัตว์น้ำเหล่านั้นมาขาย

การทำประมง

“หนูได้ความรู้เยอะมากเลยคะคุณป้า” น้องพอเพียงกล่าว

“หนูก็เหมือนกันคะ สนุกมากเลยนะคะ นี่ถ้าคุณป้าไม่พามาเที่ยว เสียขาย
แย่เลยคะ” น้องแบ่งปันพูดเสริมขึ้นมา

“เด็ก ๆ เหนื่อยกันหรือยังคะ เดี่ยวคุณป้าจะไปหาอะไรมาให้ทานกันก่อน
นะคะ แล้วค่อยกลับบ้านไปพักผ่อนกัน วันนี้เราสนุกกับประวัติความเป็นมาของ
จังหวัดนครศรีธรรมราชและทราบเรื่องราวต่าง ๆ มากมายแล้ว”

“พรุ่งนี้ป้าจะพาไปทำบุญวันสารทเดือนสิบกันนะคะ”

“ก่อนกลับเดี๋ยวป้าขอแวะเขียนสมุดเยี่ยมชมของพิพิธภัณฑ์เมืองก่อน
นะคะ” คุณป้าใจดีกล่าว

“ได้เลยคะ คุณป้าใจดี” “พรุ่งนี้คุณป้าพาพวกเราออกไปทำบุญวันสารท
เดือนสิบกันนะคะ” ทั้งน้องพอเพียงและน้องแบ่งปันเดินตามคุณป้าใจดีกลับ
ออกไป

ทั้งสามคนก็ได้เดินทางกลับบ้าน เพื่อพักผ่อน และวันรุ่งขึ้นได้ตื่นแต่เช้า เพื่อออกกันไปทำบุญสารทเดือนสิบ

“พร้อมกันหรือยังจ๊ะ น้องพอเพียง น้องแบ่งปัน” คุณป้าใจดีเอ่ยถาม

“เรียบร้อยแล้วค่ะ คุณป้าใจดี” น้องพอเพียงตอบ

“เด็ก ๆ รู้ไหมจ๊ะ ว่านครศรีธรรมราชเป็นศูนย์กลางของพุทธศาสนาทางภาคใต้ จึงมีประเพณี วัฒนธรรมที่หลากหลาย ส่วนใหญ่จะเกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนา สอดคล้องกับสมญาที่เป็นเมืองพระ ประเพณีที่สำคัญ เช่น ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ประเพณีลากพระ และงานบุญสารทเดือนสิบ เป็นต้น”

ขบวนแห่หมรับ

“แต่ช่วงที่เรามากันนี่ ตรงกับช่วงเทศกาลงานบุญสารทเดือนสิบ ดังนั้น ระหว่างเราเดินทางกันป้าจะเล่าเรื่องราวให้ฟัง” คุณป้าใจดีกล่าว

“ประเพณี สารทเดือนสิบ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ถือกันว่าเป็น ประเพณีที่เป็นรูปแบบและศูนย์รวมกันทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว จึงเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบุคคลที่ต่อผู้มีพระคุณ”

มีความเชื่อกันว่า ในช่วงวันแรม 1 ค่ำ เดือน 10 พญามราชผู้ที่ทำหน้าที่
ลงโทษทัณฑ์ในยมโลกจะทำการปลดปล่อยพวกเปรตทั้งหลาย ให้ขึ้นมาเยือนโลก
มนุษย์เพื่อเยี่ยมเยือนลูกหลานพร้อมทั้งขอรับส่วนบุญกุศลที่ลูกหลานอุทิศไปให้ปี
ละครั้ง คือในช่วงประเพณีงานบุญสารทเดือนสิบ หลังจากนั้นในวันแรม 15 ค่ำ
เดือน 10 เปรตทั้งหลายก็จะถูกเรียกตัวกลับนรกภูมิตามเดิม

พิธีบุญวันสารทเดือนสิบ จะเริ่มขึ้นตั้งแต่วันแรม 13 ค่ำ เดือน 10 ซึ่งวันนี้
จะถือกันว่าเป็น “วันจ่าย” เพื่อให้ผู้ที่ทำบุญได้จับจ่ายซื้อหาสิ่งของไปจัดเตรียม
ใส่ภาชนะหรือที่ชาวนครศรีธรรมราชเรียกกันว่า “การจัดหมฺรับ” เมื่อถึงวันแรม
14 ค่ำ เดือน 10 ถือกันว่าเป็น “วันยกหมฺรับ หรือแห่หมฺรับ” โดยหมฺรับที่จัดทำขึ้น
นั้นจะประกอบไปด้วยของกิน ของใช้ที่จำเป็นมากมายหลาย 10 ชนิด แต่ที่จะขาด
เสียไม่ได้มันจะต้องมีขนม 5 อย่าง ได้แก่

1. **ขนมพอง** เป็นสัญลักษณ์หมายถึง แพนฟอง สำหรับให้บรรพบุรุษที่
ล่วงลับไปแล้วใช้ล่องข้ามห้วงมหรรณพ
2. **ขนมลา** ใช้เป็นแพพรหมเครื่องนุ่งห่มเพื่อให้บรรพบุรุษได้สวมใส่
3. **ขนมกงหรือขนมไข่ปลา** ให้บรรพบุรุษได้แทนเครื่องประดับร่างกาย
4. **ขนมบ้า** ให้บรรพบุรุษใช้แทนลูกสะบ้าเล่นในเทศกาลสงกรานต์
5. **ขนมดีข้า** ให้บรรพบุรุษใช้แทนเงินเบี้ยเพื่อใช้สอย

“ลูกหลานนครศรีธรรมราช เป็นคนกตัญญูรู้คุณจริง ถึงแม้ว่าบรรพบุรุษ
ไปแล้วก็ยังนึกถึงทำบุญอุทิศไปให้ประเพณีสารทเดือนสิบ มีจุดมุ่งหมายดีจริง ๆ”
น้องแบ่งปันกล่าว

ขนมวันสารทเดือนสิบ

สำหรับข้าวของอื่น ๆ นั้นมักจะประกอบไปด้วย ข้าวสาร ปลาเค็ม เนื้อเค็ม พริก กะปิ หอม กระเทียม เกลือ น้ำตาล จิง ข่า ตะไคร้ เป็นต้น ส่วนพวกผลไม้ก็มี เงาะ ทุเรียน มังคุด หรือผลไม้ตามฤดูกาลอื่น ๆ รวมไปถึงพวงกุหลาบ ประจำบ้าน

นอกจากนั้นมีการจัดขบวนแห่ไปตามถนนราชดำเนิน เพื่อนำไปยังสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ 84 (ทุ่งท่าลาด) ซึ่งเป็นศูนย์รวมของการจัดงานประเพณีบุญวันสารทเดือนสิบในปัจจุบัน

การแห่หมรับ

รุ่งเช้าวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 ก็จะมีการยกหมรับไปยังวัดต่าง ๆ เรียกว่า “หมรับตา-ยาย” โดยเมื่อเสร็จพิธีทางสงฆ์แล้วก็นำอาหารและข้าวของในหมรับไปวางไว้ตามกำแพงวัด ใต้ต้นไม้ หรือวางไว้บนศาลาที่จัดทำขึ้นเรียกว่า “หลาเปรต” ให้พระสงฆ์สวดบังสุกุลอุทิศส่วนบุญกุศล เสร็จเรียบร้อยแล้วผู้ที่เข้าร่วมในพิธีทั้งหมดก็จะมีการเข้าไปแย่งชิงอาหารและสิ่งของในหมรับที่นำไปวางไว้ด้วยเชื่อว่าอาหารเหล่านี้เป็นของที่เหลือจากบรรพบุรุษ หากผู้ใดได้กินแล้วจะได้กุศลแรง พิธีนี้เรียกว่า “ชิงเปรต”

การชิงเปรต

การชิงเปรต

และภายในบริเวณวัดพระบรมธาตุรวมหาวิหารนั้น ได้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการรวบรวมเอาการละเล่นพื้นบ้าน ศิลปพื้นบ้าน เพลงบอก หนังตะลุง มโนราห์ มาแสดงให้ชมกันอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ก็ยังได้มีการจัดมหรสพทั้งสมัยเก่าและสมัยใหม่ทุกชนิดมาให้ชมกันอย่างมากมาย เรียกได้ว่าเป็นงานประเพณีที่ได้รวบรวมเอาศิลปวัฒนธรรมจากทั่วประเทศมารวมอยู่ในงานนี้ด้วย

ดังนั้น การที่จะอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมไทยอันดีงามอย่างนี้ให้สืบทอดไปชั่วลูกชั่วหลานจึงควรปฏิบัติกันอย่างยิ่ง

เด็กทั้งสองฟังป้าใจดีเล่าเรื่องการทำบุญวันสารทเดือนสิบเพลิน ได้ยินเสียงป้าใจดีกล่าวดัง ๆ ว่า...

“ถึงวัดแล้วจ้า เด็ก ๆ ลงมาได้เลย เราไปทำบุญกันนะจ๊ะ จิตใจจะได้บริสุทธิ์ผ่องใส และเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วด้วย” คุณป้าใจดีกล่าว

เมื่อเด็ก ๆ และคุณป้าใจดี ได้ไปทำบุญเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขออนุญาตให้คุณป้าใจดีพาชมมหรสพที่บริเวณวัดพระบรมธาตุรวมหาวิหารอีกด้วย

“คุณป้าใจดีคะ หนูอยากไปชมมหรสพที่จัดกันด้วยค่ะ” น้องพอเพียงกล่าว

“จริงด้วย น้องแบ่งปันก็อยากเห็นเหมือนกันค่ะ ที่กรุงเทพฯ ไม่เห็นมีอย่างนี้เลย อยากไปดูจังเลยค่ะ” น้องแบ่งปันกล่าวเสริม

“จ้ะก็ตามป้ามาเลยจ๊ะ แต่สัญญาว่าอย่าชนนะ เพราะคนเยอะอาจพลัดหลงได้ ตามมาทันเลย” คุณป้าใจดีกล่าว

“เหนื่อยกันหรือยังคะ น้องพอเพียง น้องแบ่งปัน” คุณป้าใจดีถาม
“เรากลับบ้านกันได้แล้ว เหนื่อยกันมาทั้งวันแล้วนะ” คุณป้าใจดีกล่าว
“แปลกตามากเลยคะ น้องพอเพียงไม่เคยเห็นกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เลย
หนังตะลุงก็สนุกดีนะคะ มีไอ้เท่งด้วย ตลกมากเลยคะ” น้องพอเพียงกล่าว
“จริงด้วยคะ น้องแบ่งปันก็รู้สึกสนุกเหมือนกัน ถึงแม้จะฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง
แต่ก็ตลกดีนะคะ” น้องแบ่งปันกล่าว
“เอาละจ๊ะ เรากลับบ้านกันก่อนนะ คุณป้าเหนื่อยแล้ว คนแก่ก็อย่างนี้แหละ
เดี๋ยวพรุ่งนี้จะพาออกไปเที่ยวใหม่นะ” คุณป้าใจดีกล่าว
หลังจากนั้นทั้งสามคนก็ได้เดินทางกลับบ้านเพื่อพักผ่อน และเก็บแรงไว้
ไปเที่ยวต่อในวันถัดไป

บรรณานุกรม

จังหวัดนครศรีธรรมราช. 2551. ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครศรีธรรมราช. (Online).

www.nakhonsithammarat.go.th, 1 เมษายน 2551.

พงษ์อนันต์ สรรพานิช. 2550. คีตนาฏกรรม...ตำนานพระบรมธาตุเจดีย์...

นครศรีธรรมราช. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เอกพิมพ์ไท.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. 2546. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช. 2551. สารานุกรมเมือง. (Online).

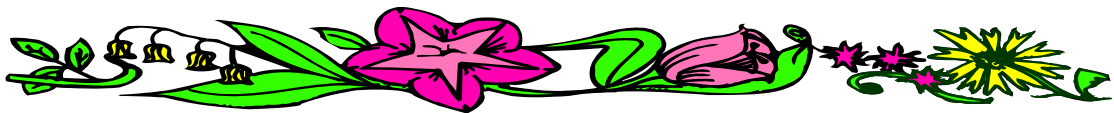
www.nakhonmuseum.com, 18 มิถุนายน 2551.

วิเชียร ณ นคร และคณะ. 2523. นครศรีธรรมราชของเรา. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์บางกอกสาส์น.

สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช. 2551. ศิลปะวัฒนธรรม. (Online).

www.it.rint.ac.th, 3 เมษายน 2551.

ภาคผนวก

นักขัต

ดาว , ดาวฤกษ์

พญามราช

ผู้เป็นใหญ่ของคนตาย

มคฤเทศก์

ผู้นำทาง , ผู้ชี้ทาง , ผู้บอกทาง ; ผู้นำเที่ยว

มหรสพ

การละเล่นรื่นเริง มีโรงละคร เป็นต้น (ภาคใต้ มีหนังตะลุง มโนราห์)

อัญเชิญ

เชิญด้วยความเคารพนับถือ เช่น อัญเชิญ
พระพุทธรูปไป ประดิษฐานในพระอุโบสถ

หมรับ

ภาชนะใส่สิ่งของอาหาร เครื่องใช้ เพื่อนำไปทำบุญใน
วันสารทเดือนสิบของจังหวัดนครศรีธรรมราช

เปรต

สัตว์พวกหนึ่งเกิดในอบายภูมิ คือ แคนทุกซ์, ผีเสื้อ
จำพวกหนึ่งมีหลายชนิดมีรูปร่างสูง ผอมโซ ปากเท่ารู
เข็ม เทียบรบกวนขอส่วนบุญ

ประดิษฐาน

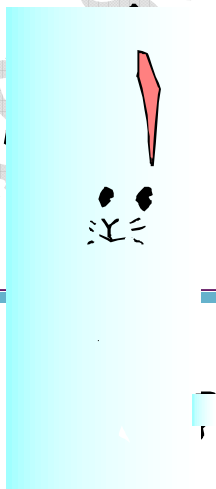
ตั้งไว้ (ใช้แก่สิ่งที่เคารพนับถือ) เช่น นำพระพุทธรูป
ไปประดิษฐานไว้ในโบสถ์, แต่งตั้งไว้ในตำแหน่งสูง
เช่น ประดิษฐานไว้ในตำแหน่งอัครมเหสี

เพลง การทำงานกลุ่ม

การทำงานกลุ่ม การทำงานกลุ่ม หลายคนมาชุมนุมด้วยกัน
จะต้องมีผู้นำ จะต้องมีผู้นำ สมาชิกที่ดี อีกทั้งเรื่องการทำงาน
นั้นต้องร่วมมือกัน งานเสร็จสำเร็จแน่นอน

โสภา ไอยรากาญจนกุล

ปริศนาอักษรไขว้

คำชี้แจง

ให้นักเรียนค้นหาคำในตารางให้มีความหมายถูกต้อง ระบายสีให้สวยงามทั้งในแนวนอน และแนวตั้ง แล้วนำไปเขียนในช่องว่างตามหมายเลข

พ	ว	ห	ว	น	เ	เ	ส	ล	นั	ช
ร	อ	ล	พ	อ	ห	ข	า	ฉ	ก	อ
ะ	ก	ตั	ญ	ญ	ม	า	ม้	ฌ	ัย	ง
บ	ข	ข	จ	ท	ช	ห	ค	ก	ต	จ
ร	ข	น	ม	ล	า	ล	คี่	ข	ร	ว
ม	ก	ม	ก	า	ล	ว	ร	ห	ว	พ
ธ	ว	พ	ว	ย	า	ง	พ	า	ร	า
า	ห	อ	ล	น	เ	ท	ช	ม	ย	ล
ตุ	ท	ง	ส	ส	า	ม้	ค	คี่	อ	พ

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____